ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.11.2010
COM(2010) 665 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις όπως ορίζεται στα άρθρα 12 και 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή ... 3

2. Το πλαίσιο της ΕΕ για το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ... 4

2.1. Νομικό πλαίσιο ... 4

2.2. Στήριξη των συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις από τα ταμεία για την ανάπτυξη της υπαίθρου 2007-2013 ... 5

3. Εφαρμογή του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις από τα κράτη μέλη ... 5

3.1. Κατάσταση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των κρατών μελών ... 6

3.2. Χρηματοδότηση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ... 7

3.3. Αξιολόγηση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ... 7

4. Βελτίωση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις στο μέλλον ... 8

4.1. Αποσαφήνιση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και των υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ... 8

4.2. Πεδίο εφαρμογής του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ... 9

4.3. Αποσαφήνιση του ρόλου των συμβούλων του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις έναντι άλλων φορέων στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης ... 10

4.4. Προώθηση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ... 11

4.5. Αξιολόγηση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ... 12

5. Συμπέρασμα ... 13

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις όπως ορίζεται στα άρθρα 12 και 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να θεσπίσουν ένα σύστημα παροχής συμβουλών στους γεωργούς όσον αφορά τη διαχείριση της γης και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που θα αναφέρεται στο εξής ως σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελεί ένα βασικό στοιχείο της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) του 2003 και έπρεπε να είχε εφαρμοστεί από το 2007[1]. Στόχος του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις είναι να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση των γεωργών όσον αφορά τις ροές υλικών και τις γεωργικές διαδικασίες που αφορούν το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων. Θεσπίστηκε ταυτόχρονα με το σύστημα πολλαπλής συμμόρφωσης, σύμφωνα με το οποίο η ενίσχυση στο πλαίσιο της ΚΓΠ καταβάλλεται εξ ολοκλήρου μόνο στην περίπτωση που οι γεωργοί πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις σχετικά με το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων. Υπάρχουν δύο μέτρα πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη τα οποία έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να συστήσουν υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τους γεωργούς να τις χρησιμοποιήσουν. Το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελεί πρωτίστως ένα εργαλείο που θα βοηθήσει τους γεωργούς να ικανοποιήσουν αυτές τις απαιτήσεις και επομένως να αποφύγουν τις οικονομικές κυρώσεις στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, συνοδευόμενη εφόσον απαιτείται, από κατάλληλες προτάσεις. Αυτός είναι ο σκοπός της παρούσας έκθεσης – να ενημερώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όσον αφορά την κατάσταση εφαρμογής των συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και να προτείνει πιθανές βελτιώσεις. Βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη ως απάντηση σε ένα ερωτηματολόγιο και σε μια μελέτη αξιολόγησης που διενεργήθηκε για την Επιτροπή[2]. Τα συστήματα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις συζητήθηκαν επίσης εκτενώς με τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια πέντε σχετικών συσκέψεων εργασίας που οργάνωσε η Επιτροπή κατά τη χρονική περίοδο 2006-2010. Οι συσκέψεις αυτές κάλυψαν το περιεχόμενο, τις δομές, τις μεθόδους και τα εργαλεία για τις εθνικές υπηρεσίες παροχής συμβουλών.

Η προθεσμία για τη θέσπιση του συστήματος έληγε την 1η Ιανουαρίου 2007. Εφόσον η περίοδος έναρξης διήρκησε από το 2007 έως το 2009 και δεδομένης της πολυπλοκότητας των απαιτούμενων πληροφοριών, δεν είναι ακόμα δυνατόν να πραγματοποιηθεί λεπτομερής ανάλυση όσον αφορά τη δυναμική των εθνικών συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή των υπηρεσιών που παρέχουν στους γεωργούς. Σκοπός της

---

[1] Άρθρα 13 έως 16 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου.

[2] http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/fas/index_en.htm.

παρούσας έκθεσης δεν είναι επομένως η πλήρης επισκόπηση αλλά η παροχή πληροφοριών για τη συζήτηση στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια της περιόδου 2010-2011.

1. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

1.1. Νομικό πλαίσιο

Κάθε κράτος μέλος είναι νομικά υποχρεωμένο να δημιουργήσει ένα σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να συμμορφώνεται τουλάχιστον προς τις νομικές διατάξεις διαχείρισης και τις «ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες» όπως ορίζονται στα άρθρα 4 έως 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009. Ωστόσο, το πεδίο συμβουλών δεν περιορίζεται στα πρότυπα πολλαπλής συμμόρφωσης: Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να συμπεριλάβουν και άλλα ζητήματα. Κάθε εθνικό σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις μπορεί να ρυθμίζεται από μία ή περισσότερες αρμόδιες αρχές ή από ιδιωτικούς φορείς. Από την περίοδο ελέγχου υγείας της ΚΓΠ, το 2008, κάθε κράτος μέλος είναι ελεύθερο να αποφασίζει (βάσει αντικειμενικών κριτηρίων) ποιες κατηγορίες γεωργών θα έχουν κατά προτεραιότητα πρόσβαση στο σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, χωρίς να θεσπίζονται περαιτέρω κριτήρια σε επίπεδο ΕΕ.

Οι γεωργοί χρησιμοποιούν το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε εθελοντική βάση και έχουν την ευθύνη για την ανάληψη δράσης όσον αφορά τις συμβουλές που λαμβάνουν. Κατά συνέπεια, το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις δεν επηρεάζει σε καμία περίπτωση την υποχρέωση και την ευθύνη τους να συμμορφώνονται προς τις νομικές διατάξεις. Ωστόσο, το νομικό πλαίσιο της ΕΕ προβλέπει ότι οι γεωργοί οι οποίοι ζητούν συμβουλές είναι πιο πιθανό να γνωρίζουν πώς θα καταφέρουν να συμμορφωθούν προς τις νομικές διατάξεις. Όταν,επομένως, τα κράτη μέλη επιλέγουν γεωργικές εκμεταλλεύσεις για επιθεώρηση, μπορούν να επιλέξουν να θεωρήσουν πως αυτοί οι γεωργοί παρουσιάζουν μικρότερο κίνδυνο.

Η ενημέρωση των γεωργών σχετικά με τις νομικές διατάξεις της ΕΕ αποτελεί τον κύριο στόχο των συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Η παροχή συμβουλών θα πρέπει επομένως να διακρίνεται σαφώς από τους ελέγχους που διεξάγονται στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης ή για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με την τομεακή νομοθεσία. Όσον αφορά αυτό το ζήτημα, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι φορείς των συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις δεν κοινοποιούν προσωπικές ή ατομικές πληροφορίες ή δεδομένα που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια της συμβουλευτικής δραστηριότητάς τους σε άτομα εκτός από τον γεωργό που διαχειρίζεται την κάθε εκμετάλλευση. Η μόνη εξαίρεση από αυτόν τον κανόνα είναι η περίπτωση κατά την οποία οι φορείς διαχείρισης συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις διαπιστώνουν κάποια ανωμαλία ή παράβαση η οποία προβλέπεται στην εθνική ή κοινοτική νομοθεσία, οφείλουν ενημερώσουν τη δημόσια αρχή, κυρίως στην περίπτωση αξιόποινων πράξεων.

1.2. Ενίσχυση των συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις από τα ταμεία αγροτικής ανάπτυξης 2007-2013

Τα συστήματα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, όπως ορίζονται στον πρώτο πυλώνα της ΚΓΠ, μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του δεύτερου πυλώνα μέσω δύο μέτρων[3].

Καταρχάς, υπάρχει το μέτρο συγχρηματοδότησης για τη χρήση των υπηρεσιών παροχής συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις από τους γεωργούς. Σκοπός του μέτρου αυτού είναι να βοηθηθούν οι γεωργοί να ανταποκριθούν στο κόστος που προκύπτει από τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη βελτίωση της συνολικής απόδοσης της εκμετάλλευσής τους. Αυτές οι συμβουλευτικές υπηρεσίες πρέπει να συμμορφώνονται τουλάχιστον προς τις νομικές διατάξεις διαχείρισης, τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και τα πρότυπα ασφαλείας στον χώρο εργασίας ,που προβλέπονται από τη νομοθεσία της ΕΕ. Η στήριξη αυτή περιορίζεται στο 80% του επιλέξιμου κόστους ανά συμβουλευτική υπηρεσία, με ανώτατο όριο το ποσό των 1 500 ευρώ. Οι αρχές και οι φορείς που επιλέγονται για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών πρέπει να διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους (μεταξύ άλλων, καταρτισμένο προσωπικό, διοικητικό και τεχνικό εξοπλισμό, συμβουλευτική εμπειρία και αξιοπιστία) όσον αφορά τις απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης και των προτύπων ασφάλειας στον χώρο εργασίας. Η Επιτροπή έχει θεσπίσει κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις συνθήκες χορήγησης ενισχύσεων και απόδοσης προτεραιότητας σε ορισμένες ομάδες-στόχους καθώς και όσον αφορά τη συχνότητα της παροχής συμβουλών, τη χρήση δημόσιων ή μη δημοσίων συμβουλευτικών οργάνων και τον συντονισμό και την εποπτεία αυτών των οργάνων.

Δεύτερον, υπάρχει το μέτρο της συγχρηματοδότησης για τη σύσταση των υπηρεσιών παροχής συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Για την κάλυψη του κόστους της σύστασης παρόμοιων υπηρεσιών, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγήσουν φθίνουσα ενίσχυση για περίοδο πέντε ετών.

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Τον Ιανουάριο του 2009, προκειμένου να προετοιμαστεί για την έκθεση αυτή, η Επιτροπή απέστειλε στα κράτη μέλη ένα δομημένο ερωτηματολόγιο για την οργάνωση και σύσταση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Περιελάμβανε, για παράδειγμα, ερωτήματα σχετικά με τις νομικές διατάξεις, τα αρμόδια όργανα για τον συντονισμό, την πιστοποίηση και τον έλεγχο, τις ομάδες γεωργών προτεραιότητας, τη γεωγραφική οργάνωση, τον αριθμό και το είδος των συμβουλευτικών οργάνων, την εξειδίκευση τους, τον αριθμό των γεωργών, τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν, τη χρηματοδότηση, κλπ. Στα κράτη μέλη τέθηκαν επίσης ορισμένα ανοικτά ερωτήματα σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετώπισαν και τις προτάσεις τους για το μελλοντικό πλαίσιο του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο παρείχαν στοιχεία εφαρμογής για το 2008. Αυτά τα στοιχεία καθώς και η μελέτη αξιολόγησης του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που ανέθεσε η Επιτροπή το 2009 μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

---

[3] Άρθρα 24 και 25 και αιτιολογικές σκέψεις 18 και 19 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.

2.1. Κατάσταση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των κρατών μελών

Στα περισσότερα κράτη μέλη το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατέστη πλήρως λειτουργικό μόλις το 2008. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για τη δημιουργία του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις (θέσπιση νομοθεσίας, προκήρυξη διαγωνισμών, επιλογή συμβουλευτικών οργάνων, κλπ.) διεξήχθησαν το 2007. Στα μισά περίπου κράτη μέλη το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις συστάθηκε ως ειδική υπηρεσία, συμπληρωματική στις υφιστάμενες υπηρεσίες επέκτασης. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ενσωματώθηκε στις υφιστάμενες υπηρεσίες επέκτασης.

Γενικά (σε 24 κράτη μέλη), το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις συντονίζεται και εποπτεύεται από δημόσιους φορείς. Τα συμβουλευτικά όργανα επιλέγονται μέσω διαγωνισμών (14 κράτη μέλη) καθώς και μέσω του ορισμού ιδιωτικών (5 κράτη μέλη) ή δημόσιων φορέων (5 κράτη μέλη) Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν θέσει ως όριο ελαχίστων προσόντων των συμβούλων το πανεπιστημιακό επίπεδο (πανεπιστημιακό ή μεταπτυχιακό τίτλο).

Σε 14 κράτη μέλη το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις επικεντρώνεται αυστηρά στην πολλαπλή συμμόρφωση, ενώ στις υπόλοιπες χώρες η παροχή συμβουλών εμπεριέχει ευρύτερα θέματα, όπως η ανταγωνιστικότητα των εκμεταλλεύσεων, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των γεωργικών πρακτικών και η στήριξη για την εφαρμογή των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης (π.χ. γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις).

Οι δύο μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν περισσότερο ήταν η παροχή εξατομικευμένων συμβουλών εντός των εκμεταλλεύσεων (όλα τα κράτη μέλη πλην του Ηνωμένου Βασιλείου-Αγγλίας) και οι συζητήσεις στο πλαίσιο μικρών ομάδων στο εσωτερικό των εκμεταλλεύσεων της ομάδας – η τελευταία συνήθως συμπλήρωνε την πρώτη. Τα εργαλεία μετάδοσης πληροφοριών με τη χρήση υπολογιστή και οι κατάλογοι ελέγχου συνέβαλαν στην παροχή συμβουλών σε διάφορα κράτη μέλη. Σε 22 κράτη μέλη η πρώτη επαφή των γεωργών με το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πραγματοποιήθηκε μέσω ειδικών τηλεφωνικών γραμμών.

Μέχρι στιγμής δεν υπήρξε μεγάλη απόδοση προτεραιότητας στις ομάδες γεωργών, εκτός από την αρχική υποχρέωση να δίδεται προτεραιότητα στους γεωργούς που λαμβάνουν περισσότερα από 15 000 ευρώ σε άμεσες ενισχύσεις. Ορισμένα κράτη μέλη δήλωσαν ότι αντιμετώπισαν προβλήματα όσον αφορά την πρόσβαση σε μικρές εκμεταλλεύσεις. Στην ΕΕ συνολικά ο αριθμός των γεωργών που λάμβαναν συμβουλές για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις ήταν μάλλον περιορισμένος (περίπου το 5% των γεωργών που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις έλαβαν εξατομικευμένες συμβουλές το 2008). Οι κύριοι δικαιούχοι του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ήταν μεγάλες εκμεταλλεύσεις, οι οποίες ήταν ήδη εξοικειωμένες με τις υφιστάμενες συμβουλευτικές υπηρεσίες.

2.2. Χρηματοδότηση των συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Οι γεωργοί είχαν ελεύθερη πρόσβαση σε εξατομικευμένες συμβουλές εντός της εκμετάλλευσης (5 κράτη μέλη) ή συνέβαλαν εν μέρει στο κόστος της εν λόγω

παροχής συμβουλών (20% έως 50% του συνολικού κόστους) ή κάλυψαν εξ ολοκλήρου το εν λόγω κόστος (2 κράτη μέλη)

Το μέτρο που ενισχύει τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών από γεωργούς εφαρμόσθηκε σε 20 κράτη μέλη και αφορούσε 1 123 000 γεωργούς. Ο συνολικός προϋπολογισμός για την περίοδο 2007-2013 ανέρχεται σε 870,5 εκατομμύρια ευρώ - 0,6% των συνολικών δημόσιων δαπανών για την αγροτική ανάπτυξη - εκ των οποίων το 1,3% δαπανήθηκε κατά τα πρώτα δύο έτη και αφορούσε 12 250 γεωργούς.

Το μέτρο που ενισχύει τη δημιουργία υπηρεσιών διαχείρισης, αρωγής και παροχής συμβουλών εφαρμόσθηκε από 7 κράτη μέλη, με 4 κράτη μέλη (Ισπανία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ιταλία) να προτιμούν το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Ο προϋπολογισμός της περιόδου 2007-2013 ανέρχεται σε 172,9 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή στο 0,1% των συνολικών δημόσιων δαπανών για την αγροτική ανάπτυξη, εκ των οποίων το 2% δαπανήθηκε κατά τα δύο πρώτα έτη.

2.3. Αξιολόγηση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Η έκθεση αξιολόγησης του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, συνολικά, το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις συνέβαλε στην ευαισθητοποίηση των γεωργών για τις ροές υλικών και τις διαδικασίες στο εσωτερικό των εκμεταλλεύσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων και την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων. Η παροχή εξατομικευμένων συμβουλών θεωρήθηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική, δεδομένου ότι αποτελεί έναν πολύ εξατομικευμένο και δομημένο τρόπο παροχής συμβουλών. Σε ορισμένα κράτη μέλη η καθιέρωση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτέλεσε μια καλή ευκαιρία να επανεξετάσουν και να βελτιώσουν τα ευρύτερα συστήματα πληροφόρησης για την παροχή συμβουλών και τεχνογνωσίας στον γεωργικό τομέα.

Το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις βοήθησε τους γεωργούς να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης και αυτό αποτέλεσε το κύριο κίνητρο για τους γεωργούς προκειμένου να κάνουν χρήση του συστήματος. Η στήριξη του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις αύξησε επίσης τις δεξιότητες οικονομικής διαχείρισης των αγροτών (λογιστική) και βελτίωσε την τήρηση των λογιστικών τους βιβλίων, όσον αφορά τις υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης.

Συνολικά, ωστόσο, η αποτελεσματικότητα των συστημάτων παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα, λόγω του ότι λίγοι γεωργοί ζήτησαν τις προσφερόμενες συμβουλές. Οι αξιολογητές θεωρούν πως υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης, λαμβανομένου υπόψη ότι το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις προσέγγισε περισσότερους γεωργούς (έως και 20% όσων λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις) στα κράτη μέλη τα οποία εφάρμοσαν το σύστημα από το 2005. Σε ορισμένες περιπτώσεις η προκαταβολή για την παροχή συμβουλών μπορεί να απέτρεψε ορισμένους γεωργούς από το να κάνουν χρήση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Οι αξιολογητές θεώρησαν ως θεμελιώδη προϋπόθεση για το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις την εθελοντική πρόσβαση των γεωργών της ΕΕ στις συμβουλές, δεδομένου ότι η λήψη συμβουλών είναι από τη φύση της εθελούσια, σε αντίθεση με τα συστήματα υποχρεωτικού ελέγχου/πιστοποίησης. Μέχρι στιγμής το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

κατάφερε ελάχιστα να βελτιώσει την εικόνα των γεωργών της ΕΕ για την ΚΓΠ. Οι αγρότες θεωρούσαν συχνά ότι το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις αφορούσε αυστηρά την πολλαπλή συμμόρφωση και το σχετικό σύστημα επιθεωρήσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, γεγονός που του προσέδιδε αρνητική εικόνα. Ωστόσο, υπήρξαν περιπτώσεις όπου το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατάφερε να αναπτύξει μια αποτελεσματική σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των γεωργών και των συμβούλων. Η έκθεση αξιολόγησης συνιστά τη διατήρηση του εθελοντικού χαρακτήρα και της συνολικής ευέλικτης αρχιτεκτονικής του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΉΜΑΤΟΣ ΠΑΡΟΧΉΣ ΣΥΜΒΟΥΛΏΝ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΈΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΈΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Βάσει της εμπειρίας των πρώτων ετών εφαρμογής και της μελέτης αξιολόγησης η Επιτροπή διατυπώνει τις ακόλουθες προτάσεις βελτίωσης. Οι προτάσεις αυτές μπορούν να λάβουν τη μορφή κατευθυντήριων γραμμών (συστάσεις) στα κράτη μέλη ή να απαιτούν τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ.

3.1. Αποσαφήνιση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και των υπηρεσιών παροχής συμβουλών

(1) Οι όροι «σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» και «υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» πρέπει να αποσαφηνιστούν. Το «σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» καλύπτει τη συνολική οργάνωση και τους διάφορους δημόσιους και/ή ιδιωτικούς φορείς που παρέχουν «υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» σε έναν γεωργό σε ένα κράτος μέλος (άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου). Η ύπαρξη ενός εθνικού συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις διασφαλίζει ότι κάθε γεωργός μπορεί να αναζητήσει και να λάβει συμβουλές τουλάχιστον όσον αφορά τις βασικές απαιτήσεις πολλαπλής συμμόρφωσης στον τομέα του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας των ζώων και των φυτών, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διατήρησης της γης σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση. Είναι σημαντικό να γίνει όσο το δυνατόν πιο σαφής διάκριση μεταξύ της παροχής συμβουλών, οι οποίες αποτελούν προϊόν του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, καθώς και της απλής παροχής πληροφοριών στους γεωργούς. Οι «υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» θα πρέπει να αξιολογούν την ειδική κατάσταση του γεωργού και να μην παρέχουν μόνο γενικές πληροφορίες. Η παροχή πληροφοριών όσον αφορά τις απαιτήσεις πολλαπλής συμμόρφωσης είναι ήδη υποχρεωτική σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού 73/2009.

(2) Το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει όχι μόνο τους γεωργούς που λαμβάνουν ενισχύσεις της ΚΓΠ αλλά όλους τους γεωργούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων (για παράδειγμα) των ειδικευμένων εκτροφέων χοίρων που χρειάζονται συμβουλές όσον αφορά την οδηγία για τη νιτρορύπανση.

3.2. Το πεδίο εφαρμογής του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

(3) Οι απαιτήσεις πολλαπλής συμμόρφωσης και άλλες υποχρεώσεις που πρέπει να εκπληρώνουν οι δικαιούχοι θα πρέπει να αποτελούν τον πυρήνα του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και των στόχων του, όσον αφορά τον πρώτο και τον δεύτερο πυλώνα. Οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να ικανοποιούνται επαρκώς από τις συμβουλές του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει πρωτίστως να βοηθάει τους γεωργούς να συμμορφώνονται με τους κανόνες.

(4) Τα στοιχεία που πρέπει να καλύπτονται υποχρεωτικά από το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, τόσο όσον αφορά τον πρώτο όσο και τον δεύτερο πυλώνα, θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Οι απαιτήσεις αυτές αποτελούν μέρος της πολλαπλής συμμόρφωσης για τους γεωργούς που λαμβάνουν γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.

(5) Χάρις στο γεγονός ότι δίνει προτεραιότητα στις απαιτήσεις πολλαπλής συμμόρφωσης, το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις καλύπτει ήδη πολλές πρακτικές όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος - πρακτικές που μειώνουν τις επιπτώσεις της γεωργίας στο κλίμα και οι οποίες βοηθούν τους αγρότες να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες και ποικίλες κλιματικές συνθήκες[4]. Τα ισχύοντα πρότυπα ορθών γεωργικών και περιβαλλοντικών συνθηκών είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διατήρηση του οργανικού άνθρακα σε γεωργικές εκτάσεις και για τη διασφάλιση της αειφόρου χρήσης τους. Ωστόσο, μπορεί να αξίζει να συμπεριληφθούν στο πλαίσιο του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ειδικές δράσεις για την κλιματική αλλαγή, για παράδειγμα καταγραφή των ορθών πρακτικών και πραγματοποίηση ειδικών ασκήσεων προώθησης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών που σχετίζονται με την τεχνολογία. Ένας τρόπος για να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη θα αναπτύξουν παρόμοιες ικανότητες, θα ήταν να συμπεριληφθεί μια ειδική παραπομπή σε ένα νομικό κείμενο που θα επισημαίνει την ανάγκη αυτή. Οι σύμβουλοι μπορεί να είναι εξαιρετικά χρήσιμοι στο να συνοψίσουν ορθές πρακτικές και να τις καταστήσουν περισσότερο γνωστές στους γεωργούς. Ένας συνοπτικός κατάλογος ορθών πρακτικών θα μπορούσε να καταρτισθεί σε επίπεδο ΕΕ. Οι σύμβουλοι ενδέχεται να υποχρεωθούν να ακολουθήσουν ειδική κατάρτιση για την κατανόηση και διάδοση σημαντικών γεωργικών πρακτικών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.

---

[4] Για παράδειγμα, το πρότυπο για την προστασία των μόνιμων βοσκοτόπων, το πρότυπο αμειψισποράς και επίσπορης καλλιέργειας, το πρότυπο της ελάχιστης εδαφοκάλυψης, της μειωμένης άροσης βάσει του προτύπου ελάχιστης διαχείρισης γαιών, τα πρότυπα διαχείρισης της γης, τα πρότυπα για τη διαχείριση των υπολειμμάτων καλλιέργειας, τα πρότυπα για τη διατήρηση της οργανικής ουσίας του εδάφους και των απαιτήσεων στο πλαίσιο της οδηγίας για τη νιτρορύπανση, σχετικά με την εφαρμογή και την αποθήκευση της κοπριάς. Όλες αυτές οι απαιτήσεις θέτουν όρια στις πρακτικές που έχουν επιπτώσεις σε επίπεδο εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην εκμετάλλευση. Καλύπτονται στο πλαίσιο του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, μέσω της προτεραιότητας για τις απαιτήσεις πολλαπλής συμμόρφωσης.

3.3. Η διασαφήνιση του ρόλου των συμβούλων του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις έναντι άλλων φορέων στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης

(6) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κατανοήσουν τη διάκριση κοινής λογικής μεταξύ του ελέγχου (έλεγχοι και επιθεωρήσεις) και των συμβουλών, που είναι θέμα κοινής λογικής. Πρέπει να γίνεται σαφής διαχωρισμός μεταξύ των συμβουλών και των ελέγχων. Σε κάθε περίπτωση, ο κάτοχος της εκμετάλλευσης είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του.

(7) Είναι σημαντικό να διατηρηθεί ο ισχύων κανόνας ότι τα *ατομικά* στοιχεία από εκμεταλλεύσεις στις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί επισκέψεις δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να διαβιβάζονται από τους συμβούλους στους επιθεωρητές. Ακόμη και αν θα γίνεται ανώνυμα, θα συνιστά παραβίαση της εμπιστευτικότητας. Η παροχή στους συμβούλους στοιχείων των επιθεωρήσεων για μεμονωμένους γεωργούς τείνει επίσης να αποβεί επιζήμια, καθώς μπορεί να χαθεί η απαραίτητη εμπιστοσύνη στον σύμβουλο, που είναι τόσο απαραίτητη. Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι τα κράτη μέλη δεν κατανοούσαν πάντα πλήρως αυτές τις αρχές.

(8) Η παροχή *συγκεντρωτικών* στοιχείων στους συμβούλους σχετικά με τις επιθεωρήσεις στις εκμεταλλεύσεις θα μπορούσε να είναι χρήσιμη, αλλά δεν θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική. Αν ο σύμβουλος το ζητήσει προκειμένου να καταστήσει περισσότερο στοχευμένη την παροχή συμβουλών, ο φορέας επιθεώρησης μπορεί να διαθέσει συγκεντρωτικά στοιχεία, για παράδειγμα, όσον αφορά συχνότερες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

(9) Οι σύμβουλοι του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις δεν θα πρέπει να περιορίζουν τις προσπάθειές τους στο να βοηθούν τους γεωργούς να ανταποκριθούν στις πρακτικές υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης, αλλά πρέπει επίσης να εξηγούν τους στόχους αυτών των υποχρεώσεων και των υποκείμενων πολιτικών καθώς και τον τρόπο συμβολής τους στην αειφόρο γεωργία. Ο γεωργός ο οποίος αντιλαμβάνεται τη λογική συγκεκριμένων υποχρεώσεων έχει περισσότερες πιθανότητες να τις εκπληρώσει.

(10) Προκύπτουν νέες ανάγκες για παροχή συμβουλών και ο γεωργός θα χρειαστεί βοήθεια για ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων - από οικονομικά ζητήματα έως οικολογικά ζητήματα προστασίας της φύσης Οι σύμβουλοι του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις δεν θα είναι σε θέση να απαντήσουν σε όλες τις ερωτήσεις, αλλά θα πρέπει να είναι επαρκώς ενημερωμένοι και σε θέση να ενεργήσουν ως «γενικός γιατρός», παραπέμποντας τους γεωργούς, αν κριθεί απαραίτητο, σε εξειδικευμένους συμβούλους. Για παράδειγμα, όταν ένας γεωργός πρέπει να προχωρήσει στον εκ νέου προσανατολισμό της παραγωγής του και χρειάζεται συμβουλές όσον αφορά τις γεωργικές αγορές, ο σύμβουλος του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει να είναι σε θέση να φέρνει τον αγρότη σε επαφή με τις υπηρεσίες που ειδικεύονται σε παρόμοια θέματα ή να τον κατευθύνει προς τις πηγές των σχετικών στοιχείων, π.χ. στοιχείων παραγωγής. Παρόμοια προσέγγιση θα μπορούσε να προταθεί για τη βιολογική γεωργία. Για παράδειγμα, οι γεωργοί μπορεί να χρειαστούν συμβουλές για το πώς να στραφούν προς τη βιολογική παραγωγή ή για τις

δυνατότητες της αγοράς και τις καλύτερες γεωργικές πρακτικές (βλ. επίσης πρόταση 19). Τα συντονιστικά όργανα του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην παροχή βοήθειας τους συμβούλους προκειμένου να δημιουργήσουν δίκτυα, διαθέτοντας π.χ τα στοιχεία επικοινωνίας των εξειδικευμένων συμβούλων και ενημερώνοντας για τα πεδία στα οποία ειδικεύονται.

3.4. Προώθηση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

(11) Το πεδίο εφαρμογής του μέτρου για τη χρήση υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, όπως ορίζεται στο άρθρο 24 του κανονισμού 1698/2005, πρέπει να διασαφηνιστεί. Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι ο γεωργός δεν είναι υποχρεωμένος να λάβει συμβουλές για κάθε απαίτηση πολλαπλής συμμόρφωσης, προκειμένου να έχει το δικαίωμα να λάβει ενίσχυση για τη χρήση της υπηρεσίας παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις[5]. Κατ΄αυτόν τον τρόπο ελπίζεται ότι θα μειωθεί ο διοικητικός φόρτος του μέτρου όσον αφορά τους γεωργούς και τις διοικήσεις καθώς και το κόστος για τους αγρότες. Ο γεωργός θα είναι σε θέση να υποβάλει πιο γρήγορα αίτηση για την απόδοση του ποσοστού στα έξοδα παροχής συμβουλών που του αναλογεί, καθώς δεν θα είναι πλέον υποχρεωτική η αναμονή έως την κάλυψη όλων των πεδίων πολλαπλής συμμόρφωσης. Ωστόσο, οι φορείς συντονισμού και οι σύμβουλοι του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει να εξακολουθήσουν να αποδίδουν την απαραίτητη προσοχή στις υποχρεώσεις αυτές, οι οποίες αποτελούν τα βασικά θέματα για το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, καθώς οι αγρότες που ζητούν συμβουλές μπορεί να μην συνειδητοποιούν πάντα ότι χρειάζονται συμβουλές ειδικά για την πολλαπλή συμμόρφωση.

(12) Ταυτόχρονα, η υποχρεωτική κάλυψη των προτύπων ασφάλειας στον χώρο εργασίας στο πλαίσιο του μέτρου του δεύτερου πυλώνα σχετικά με τη χρήση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να είναι ευέλικτη και να περιορίζεται στα σχετικά στοιχεία

(13) Η συχνότητα χρήσης του μέτρου για τη χρήση υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει να παραμείνει ανοικτή. Τα κράτη μέλη έχουν μέχρι στιγμής προγραμματίσει δύο με τρεις εκδηλώσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για την περίοδο αγροτικής ανάπτυξης 2007-2013. Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι ο γεωργός μπορεί να ζητήσει την συχνότερη παροχή συμβουλών , τουλάχιστον μία φορά το χρόνο π.χ Η ευελιξία διατύπωσης αιτημάτων για την παροχή συμβουλών σε συνδυασμό με την ευελιξία στο υποχρεωτικό πεδίο εφαρμογής ανά συμβουλευτική υπηρεσία, όπως αναφέρεται στην πρόταση (11), θα καταστήσει το μέτρο πιο στοχευμένο και ελκυστικό. Το κόστος για κάθε παροχή συμβουλών θα

---

[5] Στο πλαίσιο της διαδικασίας απλοποίησης συζητήθηκε το θέμα του κατά πόσο οι συμβουλές που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) θα έπρεπε να καλύπτουν όλους τους τομείς της πολλαπλής συμμόρφωσης και τα πρότυπα επαγγελματικής ασφάλειας, που προβλέπονται από το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου. Στο πλαίσιο της διαδικασίας εναρμόνισης του Σεπτεμβρίου του 2010 η Επιτροπή προτίθεται να τροποποιήσει τον κανονισμό αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου προκειμένου να κάνει το μέτρο πιο ευέλικτο.

μειωθεί, καθώς θα περιορίζεται στην παροχή στοχευμένων συμβουλών τη στιγμή που ο γεωργός έχει μια πραγματική ανάγκη.

(14) Το πεδίο εφαρμογής της πολλαπλής συμμόρφωσης έχει διευρυνθεί από το 2003 και μετά. Το κόστος έχει επίσης αυξηθεί και οι προσδοκίες από το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνει την πολλαπλή συμμόρφωση, είναι υψηλότερο σε σχέση με το 2003, λόγω των νέων προκλήσεις όπως είναι η κλιματική αλλαγή, τα ζητήματα σχετικά με το νερό, η ανάγκη διατήρησης της βιοποικιλότητας, κλπ.[6]. Τα κράτη μέλη ζητούν από την ΕΕ να αυξήσει τον προϋπολογισμό για την παροχή συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Οι προτάσεις που περιλαμβάνονται στα σημαία (11) έως (13) ελπίζεται ότι θα ικανοποιήσουν αυτήν την αυξημένη ζήτηση: οι γεωργοί θα είναι σε θέση να ζητούν συχνότερα στοχευμένες συμβουλές και μάλιστα για ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων, εντός του μέγιστου ποσού ενίσχυσης των 1 500 ευρώ που προβλέπεται για παροχή συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις[7].

(15) Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι η υπηρεσία παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις <u>είναι επίσης σημαντική για τους μικρούς γεωργούς</u>. Η εν λόγω ομάδα δεν έχει επί του παρόντος προσεγγιστεί σωστά από τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ωστόσο οι μικροί γεωργοί είναι τουλάχιστον εξίσου σημαντικοί με τους υπόλοιπους όσον αφορά την ανάγκη συμμόρφωσής τους και την πιθανή άγνοια των υποχρεώσεών τους Τα μέτρα που προτείνονται εδώ έχουν επίσης ως στόχο να αντιμετωπίσουν αυτό το ζήτημα, ωστόσο τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι προνοητικά και να εξετάσου πώς πρέπει να προσεγγίσουν τους γεωργούς οι οποίοι δεν έχουν ακόμη συνειδητοποιήσει την ανάγκη τους για συμβουλές.

(16) Τα κράτη μέλη πρέπει <u>να κάνουν περισσότερα για την προώθηση</u> του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, εσωκλείοντας π.χ έναν κατάλογο των συμβουλευτικών φορέων στον φάκελο αποστολής εντύπων αίτησης στους γεωργούς ή φροντίζοντας οι επιθεωρητές των γεωργικών εκμεταλλεύσεων να παρέχουν τον κατάλογο αυτό στους γεωργούς σε περίπτωση που διαπιστωθεί οποιαδήποτε παράβαση.

(17) Για να ενημερωθούν καλύτερα οι γεωργοί για το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου θα πρέπει να προβλέπει <u>την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να παρέχουν στους γεωργούς τον κατάλογο των συμβούλων του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις</u>.

---

6 Μία από τις δράσεις που προβλέπονται στη Λευκή Βίβλο του 2009: «Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος» (COM (2009) 147) είναι «η εξέταση των δυνατοτήτων του συστήματος παροχής γεωργικών συμβουλών σε εκμεταλλεύσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η κατάρτιση και οι γνώσεις όσον αφορά τις νέες τεχνολογίες που διευκολύνουν την προσαρμογή». Περισσότερες λεπτομέρειες παρέχονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (AGRI) της Επιτροπής, που συνοδεύει τη Λευκή Βίβλο: «Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος: η πρόκληση για την ευρωπαϊκή γεωργία και τις αγροτικές περιοχές» (SEC (2009) 417).

7 Άρθρο 24 και παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005

3.5. Διαχείριση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

(18) Η Επιτροπή συνιστά μάλιστα οι συντονιστικοί φορείς του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις να οργανώνουν σεμινάρια βασικής και τακτικής κατάρτισης για κάθε σύμβουλο, τουλάχιστον όσον αφορά όλα τα ζητήματα πολλαπλής συμμόρφωσης. Η κατάρτιση αυτή θα πρέπει να καλύπτει τόσο τις υποχρεώσεις των γεωργών όσο και τις υποκείμενες πολιτικές. Η κατάρτιση είναι κυρίως απαραίτητη στον τομέα της νέας δράσης για την αντιμετώπιση, για παράδειγμα, της αλλαγής του κλίματος.

(19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν συνέργειες μεταξύ των διαφόρων μέσων, όπως παροχή συμβουλών, κατάρτιση, ενημέρωση, υπηρεσίες επέκτασης και έρευνα, με σεβασμό στα χαρακτηριστικά κάθε μέσου, αλλά εναρμονισμένων μεταξύ τους. Επιπλέον, οι πληροφορίες από συμβούλους όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή της πολλαπλής συμμόρφωσης μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη κυρίως για τις αρχές διαχείρισης του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και την πολλαπλή συμμόρφωση. Είναι επομένως σημαντικό, οι φορείς στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως οι σύμβουλοι, τα συντονιστικά όργανα του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και οι αρχές διαχείρισης της πολλαπλής συμμόρφωσης, να ανταλλάσσουν πληροφορίες όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή των απαιτήσεων πολλαπλής συμμόρφωσης. Θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να οργανώνουν τακτικές συνεδριάσεις ανταλλαγής πληροφοριών, μία ή δύο φορές τον χρόνο.

(20) Για να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των πυλώνων, η εκτελεστική διάταξη του δεύτερου πυλώνα σχετικά με τα κατάλληλα προσόντα των συμβούλων του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα μπορούσε να επεκταθεί στους κανόνες του πρώτου πυλώνα για το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις[8].

(21) Υπενθυμίζεται στα κράτη μέλη ότι η Επιτροπή, ενώ δεν επιθυμεί να τα επιβαρύνει με πρόσθετο διοικητικό φόρτο, κρίνει ότι είναι απαραίτητο να αξιολογούν και να παρακολουθούν το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ιδίως ενόψει των συζητήσεων για το μέλλον του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και των μέτρων του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην μετά το 2013 περίοδο της ΚΓΠ. Η αξιολόγηση αυτή δεν πρέπει να οδηγήσει στην περιττή ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με μεμονωμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις ούτε σε υπερβολικό διοικητικό φόρτο. Ωστόσο, είναι πρωταρχικής σημασίας να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις μέσω της αξιολόγησης της ποσότητας και της ποιότητας των συμβουλών που

---

[8] Ο δεύτερος πυλώνας ο οποίος καθορίζει τους κανόνες σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974 της Επιτροπής, διευκρινίζει ότι οι συγχρηματοδοτούμενες υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις *«πρέπει να διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους υπό τη μορφή εξειδικευμένου προσωπικού»*. Οι κατευθυντήριες γραμμές για το μέτρο αυτό αναφέρουν ότι τα προσόντα του προσωπικού μπορούν να καθοριστούν μέσω ενός ελάχιστου επιπέδου εκπαίδευσης ή πιστοποίησης. Το μέτρο του δεύτερου πυλώνα για τη χρήση υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις εφαρμόζεται σε 20 κράτη μέλη.

παρέχονται (π.χ. η χρησιμότητά τους και το επίπεδο ικανοποίησης του γεωργού).

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης που ορίζεται στην παρούσα έκθεση, η Επιτροπή θεωρεί ότι το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την επιτυχή εφαρμογή της ΚΓΠ. Οι γεωργοί που υποστηρίζονται στις προσπάθειές τους να συμμορφωθούν με τις νομικές διατάξεις της ΕΕ σχετικά με το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων και της υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων. Παρέχοντάς τους βοήθεια όσον αφορά τις διατάξεις «πολλαπλής συμμόρφωσης», το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις βοηθάει τους αγρότες να αποφύγουν την απώλεια των ενισχύσεων της ΚΓΠ. Ο γεωργός στον οποίο παρέχονται συμβουλές είναι πιθανότερο να κατανοήσει τις υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης, και θα είναι επομένως πιο εύκολο να τις εκπληρώσει.

Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες δεν αποτελούν σίγουρα κάτι νέο σε πολλά κράτη μέλη, αλλά μπορεί να έχουν εφαρμοστεί αποσπασματικά. Υποχρεώνοντας κάθε κράτος μέλος να έχει θεσπίσει σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ο νομοθέτης έχει υιοθετήσει μια πιο στρατηγική συνολική προσέγγιση. Οι προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη καταδεικνύουν τον σημαντικό ρόλο που το σύστημα και τα συντονιστικά όργανα του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις μπορούν να διαδραματίσουν, προκειμένου να βοηθήσουν τους γεωργούς να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν κανόνες της ΕΕ.

Η φάση έναρξης λειτουργίας απαιτούσε σημαντικές προσπάθειες, ιδίως από τα κράτη μέλη στα οποία υπήρχαν ελάχιστες - αν όχι καμία - συμβουλευτικές υπηρεσίες κατά το παρελθόν. Για άλλα κράτη μέλη η δημιουργία ενός συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις υπήρξε περισσότερο θέμα συντονισμού των υφιστάμενων υπηρεσιών, ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο σημείο επαφής για την παροχή συμβουλών στους γεωργούς σχετικά με πρακτικά ζητήματα.

Επιπλέον, καθώς προκύπτουν νέες προκλήσεις, οι προσδοκίες από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες έχουν αυξηθεί από το 2003. Το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει επομένως να επεξεργασθεί και να καλύψει θέματα τα οποία υπερβαίνουν τις νομικές διατάξεις που αφορούν την πολλαπλή συμμόρφωση.

Η Επιτροπή διατυπώνει επομένως τις ακόλουθες συστάσεις προς τα κράτη μέλη:

- Διατηρήστε ευρύ το πεδίο εφαρμογής του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, αλλά τηρείστε τους κανόνες που οριοθετούν τον πυρήνα του ελάχιστου πεδίου εφαρμογής.
- Δώστε έμφαση στον ρόλο του συμβούλου του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ως «γενικού γιατρού», παραπέμποντας τους γεωργούς, αν κριθεί απαραίτητο, σε εξειδικευμένους συμβούλους.
- Χρησιμοποιήστε συγκεντρωτικά στοιχεία επιθεωρήσεων από τη γεωργική εκμετάλλευση με σκοπό την καλύτερη στόχευση των συμβουλών, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τη μεγάλη σημασία που έχει η τήρηση της εμπιστευτικότητας των δεδομένων των συμβουλών. Ο σύμβουλος του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να λειτουργεί ως «γενικός γιατρός», ο οποίος διασυνδέει όλες τις διαφορετικές πτυχές της γεωργίας μέσω μιας ολιστικής προσέγγισης. Θα πρέπει να εξηγεί στους γεωργούς όχι μόνο τις απαιτήσεις της ΕΕ, αλλά και τους στόχους τους, καθώς και τις υποκείμενες πολιτικές.

- Προωθήστε το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις μέσω ειδικών μέτρων, όπως η αξιοποίηση των κατάλληλων ευκαιριών για την διάθεση στους γεωργούς του καταλόγου των συμβούλων, διασφαλίζοντας ότι έχουν προσεγγιστεί επίσης και οι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Βελτιώστε τη διαχείριση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και διασφαλίστε την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των φορέων στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης. Τα συντονιστικά όργανα του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει να ενισχύσουν τις συνέργιες μεταξύ των διαφόρων μέσων, όπως συμβουλές, κατάρτιση, ενημέρωση, υπηρεσίες επέκτασης και έρευνα. Είναι πολύ σημαντικό να αξιολογείται και να παρακολουθείται το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν τα εξής μέτρα:

- Αποσαφηνίστε τους όρους «σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» και «υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις», κάνοντας σαφή διάκριση μεταξύ των συμβουλών και της απλής παροχής λεπτομερών πληροφοριών και διασφαλίζοντας ότι το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις απευθύνεται σε όλους τους γεωργούς της ΕΕ.
- Συμπεριλάβετε στο ελάχιστο πεδίο εφαρμογής του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, και επισημάνετε την ανάγκη για λήψη συγκεκριμένων μέτρων όσον αφορά την κλιματική αλλαγή.
- Εξηγήστε τον ρόλο των συμβούλων του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις έναντι των άλλων φορέων στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης, κάνοντας σαφή διάκριση μεταξύ της παροχής συμβουλών και των επιθεωρήσεων γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Προωθήστε το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, παρέχοντας ευελιξία όσον αφορά το περιεχόμενο και τη συχνότητα της εφαρμογής του συμβουλευτικού μέτρου και υποχρεώνοντας τα κράτη μέλη να διαθέσουν στους αγρότες τον κατάλογο των συμβούλων του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Βελτιώστε τη διαχείριση του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, απαιτώντας οι σύμβουλοι να διαθέτουν επαρκή προσόντα και να εκπαιδεύονται τακτικά με εκπαιδευτικά σεμινάρια που θα διοργανώνονται από τα όργανα συντονισμού του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Οι δράσεις αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε νομοθετικές αλλαγές στην μετά το 2013 δέσμη μέτρων.